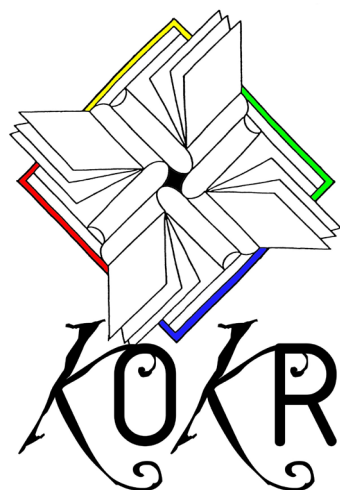

**NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA
LETNI NAČRT 2025**

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA 2025

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika je splošna knjižnica, namenjena najširšemu krogu uporabnikov in zagotavlja dostopnost do knjižničnega gradiva vsakomur.

Knjižnično dejavnost izvaja na območju občin ustanoviteljic Ravne na Koroškem, Črna na Koroškem, Mežica in Prevalje. Kot osrednja območna knjižnica pa izvaja posebne naloge še na območju koroških občin Dravograd, Radlje ob Dravi in Slovenj Gradec.

V skladu z javnim interesom na področju kulture knjižnica z nakupom novega knjižničnega gradiva omogoča optimalno ponudbo gradiva, informacij in storitev. S tem uresničuje kulturne, izobraževalne, informacijske, raziskovalne in socialne potrebe okolja, spodbuja, razvija in širi informacijsko opismenjevanje, podpira vseživljenjsko učenje in smotrno izrabo prostega časa, omogoča izgradnjo različnih zbirk in izvaja dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti in bralne kulture.

1 Upravljanje in dopolnjevanje knjižnične zbirke

Politika upravljanja knjižnične zbirke Koroške osrednje knjižnice je oblikovana glede na ugotovljene želje in potrebe potencialnih uporabnikov, značilnosti okolja in poslanstvo knjižnice, ki vključuje tudi domoznanske in druge posebne zbirke.

Knjižnično gradivo nabavljamo za vse enote v knjižnični mreži. Izbor gradiva temelji na ponudbi, našem znanju in izkušnjah, ter se prilagaja željam in potrebam potencialnih uporabnikov.

Z rednimi analizami spremljamo ustreznost nabave in uravnavamo ugotovljena neskladja med planom in realizacijo. V povezavi z izposajo in informacijsko službo, ki spremljata potrebe uporabnikov, pridobivamo deficitarne naslove in dopolnjujemo posamezna tematska področja. Nakup prilagajamo finančnim zmožnostim financerjev. Zaradi naraščanja cen knjižničnega gradiva, smo primorani sproti prilagajati nakup, kar pomeni, da se moramo odločati, katerim vsebinam se lahko odrečemo, da čim manj prikrajšamo naše uporabnike.

Financiranje nakupa je zakonsko urejeno in zavezuje naslednje financerje: Ministrstvo za kulturo (MZK) z neposrednim pozivom za sofinanciranje in občine ustanoviteljice.

Letni prirast knjižničnega gradiva plega nakupa dopolnjujemo še z obveznim izvodom (povečanim izborom gradiva), darovi in zamenjavami.

Pridobljeno gradivo je strokovno obdelano, vsebinsko in formalno v elektronskem katalogu COBISS.

2 Zakonske podlage in strokovna priporočila

Nabava knjižničnega gradiva poteka v skladu z Dokumentom upravljanja knjižnične zbirke Koroške osrednje knjižnice, ki upošteva vse relevantne zakonske podlage in strokovna priporočila, ki se nanašajo na upravljanje s knjižničnimi zbirkami:

- Zakon o knjižničarstvu (UL RS 87/01 in 96/02),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (UL RS 69/06 in 86/09)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (UL RS 28/23)
- Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij (UL RS 90/07),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028,

- Strateški načrt KOK za obdobje 2021 – 2026,
- Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva.

Izbor za nakup novega knjižničnega gradiva se izvaja po kriterijih nabavne politike knjižnice z rednim pregledovanjem novosti v založniški produkciji, primerni za splošne knjižnice. Pri nakupu novega gradiva se upošteva tudi prirast obveznega izvoda, ki ga knjižnica pridobi po Zakonu o obveznem izvodu.

3 Načrtovani obseg prirasta knjižničnega gradiva

Temelj vsake knjižnice je kakovostna in skrbno oblikovana zbirka knjižničnega gradiva, ki je osnovno orodje s katerim knjižnica izvaja svoje poslanstvo.

Prirast knjižničnega gradiva je odvisna od števila prebivalcev (24.342, SURS, 1. 7. 2024, za Občine Ravne, Prevalje, Mežica, Črna), povprečne cene knjige, finančnih sredstev za nakup gradiva (občine ustanoviteljice, ministrstvo), obveznega izvoda in darov.

Glavnina nabavljenega gradiva je namenjena izposoji na dom, izbor naslovov je širok in namenjen različnim profilom uporabnikov na vseh nivojih, gradivo je na različnih fizičnih nosilcih.

Knjižnica v letu 2025 načrtuje prirast v višini 6.000 enot knjižničnega gradiva.

	MZK	OBČINE	DRUGO	SKUPAJ
Nakup	800	2.200	-	3.000
Obvezni izvod	-	-	2.500	2.500
Dar	-	-	500	500
SKUPAJ	800	2.200	3.000	6.000

Pri lociranju gradiva v mreži knjižnice bomo upoštevali naslednje kriterije:

- delež finančnih sredstev, zagotovljenih za nakup gradiva (MZK, občine, lastna sredstva),
- delež prebivalstva in uporabnikov knjižnice,
- dostopnost knjižničnega gradiva in informacij najširšemu krogu prebivalcev,
- osrednja knjižnica kot kulturno, izobraževalno in informacijsko središče,
- dopolnjevanje domoznanske in posebnih zbirk,
- kvaliteta zbirke v posamezni krajevni knjižnici,
- potrebe uporabnikov,
- prostorski pogoji posamezne krajevne knjižnice.

3.1 Načrtovan obseg nakupa knjižničnega gradiva

Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva upoštevamo poslanstvo knjižnice in ugotovljene potrebe uporabnikov po ciljnih skupinah ter ga prilagajamo aktualnim finančnim zmožnostim financirjev.

Nakup načrtujemo v višini 3.000 enot knjižničnega gradiva. Pri določanju obsega knjižničnega gradiva za posamezne starostne stopnje bomo smiselno upoštevali demografsko sestavo potencialnih uporabnikov na svojem območju.

Pri nabavi za osrednjo knjižnico bomo upoštevali funkcijo knjižnice kot osrednjega informacijskega in kulturnega centra. Koroška osrednja knjižnica je tudi osrednja območna knjižnica in izvaja posebne naloge za osrednje splošne knjižnice na Koroškem.

Z nakupom želimo zagotavljati kakovosten in uravnotežen izbor gradiva, zato sproti preverjamo ustreznost nakupa oz. zadovoljstvo uporabnikov s knjižnično zbirko, potrebe po deficitarnem gradivu, zadovoljstvo ciljnih skupin uporabnikov, skratka ustreznost zbirke na ugotovljene potrebe in interese okolja. Z nabavno politiko bomo tudi v letu 2025 aktivno podpirali vse projekte, ki so usmerjeni v promocijo branja in dvigu bralne kulture.

Kupovali bomo zadnje izdaje in tekoče letnice, pri kontinuiranih virih bomo kontrolirali dotok posodobitev, pri elektronskih virih pa aktualnost in uporabnost.

Načrtujemo nakup 100 naslovov informativnega periodičnega tiska ter omogočamo dostop do elektronskih časopisov in revij.

Uporabnikom omogočamo spletni dostop do podatkovnih zbirk (Tax-Fin-Lex, v okviru območnih nalog pa ArhivVecera in PressReader), pozornost posvečamo tudi ponudbi e-knjig COBISS Ela in zvočnih knjig v sistemu Audibook. Platformi omogoča knjižnici pri izboru in naročanju e-gradiva sprotno odzivanje na povpraševanje uporabnikov, ki ga spremljamo praktično vsakodnevno.

Omogočali bomo prost dostop do gradiva, izposojajo e-knjig in oddaljeni dostop za uporabo elektronskih baz podatkov.

Gradivo bo locirano v osrednji knjižnici, krajevnih knjižnicah in premični zbirki.

Organizacijska enota	načrtovan nakup (SKUPAJ)
Ravne na Koroškem (osredja knjižnica)	1.325
Kotlje	215
Črna na Koroškem in Žerjav	400
Mežica	380
Prevalje	680
SKUPAJ	3.000

Ministrstvo za kulturo z neposrednim pozivom splošnim knjižnicam zagotovi sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva iz državnih sredstev. Namen sofinanciranja države je nakup knjižničnega gradiva, ki mora v skladu z javnim interesom na področju kulture omogočiti, da bodo splošne knjižnice:

- uresničevala kulturne, izobraževalne, informacijske, raziskovalne in socialne potrebe za vse ciljne skupine uporabnikov v okolju svojega delovanja,
- spodbujala, razvijala in širila informacijsko opismenjevanje,
- podpirala vseživljenjsko učenje in kakovostno izrabo prostega časa,

- omogočala izgradnjo urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije in
- izvajala dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti in bralne kulture, ter dejavnosti za neformalno in formalno izobraževanje, informiranost, osebni ter osebnostni razvoj prebivalcev.

Knjižnica bo vsa prejeta sredstva Ministrstva za kulturo namenila za nakup kakovostnega knjižničnega gradiva, in sicer izvirne slovenske in kakovostne prevodne literature, humanistike in strokovne literature s katero bo:

Predvidoma bo obseg nakupa iz sredstev Ministrstva za kulturo znašal 800 enot gradiva.

Organizacijska enota	načrtovan nakup (MK)
Ravne na Koroškem (osredja knjižnica)	467
Kotlje	32
Črna na Koroškem in Žerjav	93
Mežica	87
Prevalje	121
SKUPAJ	800

Cilji sofinanciranja nakupa knjižničnega gradiva s strani Ministrstva za kulturo so:

- podpora zagotavljanju splošne dostopnosti kakovostne slovenske založniške produkcije v knjižnični mreži slovenskih splošnih knjižnic,
- izgradnja kakovostnih knjižničnih zbirk, zlasti njihova aktualnost in prilagojenost ugotovljenim potrebam okolja,
- posodabljanje knjižničnih zbirk s knjižnim in neknjižnim gradivom različnih vrst, oblik in dostopnosti, tudi z zagotavljanjem dostopnosti zvočnih in e-knjig v slovenskem jeziku,
- približevanje strokovnim priporočilom o sestavi knjižničnih zbirk in
- približevanje strokovnim priporočilom o obsegu knjižničnih zbirk.

Glede na razpoložljiva sredstva, se bo knjižnica trudila zagotavljati širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva.

Letni načrt nakupa gradiva 2025 se bo po potrebi prilagajal aktualnim finančnim zmožnostim financerjev. V primeru da financer, katera od občin ali Ministrstvo za kulturo, iz različnih razlogov v letu 2025 ne bo zagotavljal predvidenih sredstev za nakup, bomo načrt nakupa knjižničnega gradiva v Koroški osrednji knjižnici morali prilagajati.

4. Nakup gradiva za zamejce

Koroška osrednja knjižnica deluje na mejnem območju z Avstrijo, zato posebno pozornost posveča tamkajšnji slovenski manjšini. V preteklih letih je za njihove potrebe s sredstvi Ministrstva za kulturo že uspešno izvajala nakup knjižničnega gradiva za **Slovensko študijsko knjižnico Celovec**, ki je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji in zadovoljuje potrebe slovenskih uporabnikov na celotnem področju Koroške v Avstriji.

Tudi v letu 2025 načrtujemo, da bomo preko Neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah prejeli sredstva za nakup gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.

Namen nakupa je širjenje slovenske besede med Slovenci v zamejstvu, spodbujanje branja v slovenskem jeziku ter informiranje in izobraževanje v širšem kulturnem prostoru.

Izbor gradiva poteka v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico, večji poudarek je na gradivu za otroke in mladino.

Načrtujemo nakup 630 enot monografij in 13 naslovov periodičnega tiska, skupaj 643 enot knjižničnega gradiva.

	ŠT. ENOT
Monografije	630
Periodika	13
SKUPAJ	643

Pripravila:

Lea Vavkan

Služba za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva